Prima instanţă: Judecătoria Chişinău, sediul Centru (jud. Svetlana Cușnir)
Dosarul nr. 2a-2718/24
(2-22013127-02-2a-05072024)

D E C I Z I E

19 februarie 2025 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru în componenţa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Diana Corlăteanu și Lucia Bagrin
Grefierii Iulius Șpac, Alina Dubenco

examinând, în şedinţă publică, cererea de apel declarată de apelanta Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, și cererea de apel declarată de apelanta Neli Novițchi, reprezentată de avocatul Doina-Ioana Străisteanu, împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 15 mai 2024, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” către Neli Novițchi cu privire la încasarea datoriei, și la acțiunea reconvențională înaintată de Neli Novițchi împotriva Instituției Private Liceul ”Da Vinci” cu privire la nulitatea absolută a clauzelor contractuale abuzive și încasarea cheltuielilor de judecată,-

a c o n s t a t a t:

Pretenţiile reclamantului:

1. La 28 ianuarie 2022, Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” a depus cerere de chemare în judecată către Neli Novițchi, *ulterior concretizată*, cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii, a invocat că în anul 2019, între Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” și Neli Novițchi, în urma negocierilor, a fost încheiat contractul de prestări servicii educaționale pentru anul de studii 2019-2020 a elevului *****, care a fost înscris în clasa a *****.
Punctează că, conform pct. 3.2. din contractul indicat mai sus, beneficiarul asigură plata taxei de școlarizare în mărime de 4000 euro, în modul prevăzut de contract. Taxa de școlarizare urma a fi achitată, în două tranșe, nemijlocit de către beneficiar sau de o altă persoană indicată în cererea de înscriere a elevului, completată de beneficiar.

Indică că, potrivit pct. 7.1. din contract, pârâta urma să achite integral taxa de școlarizare până la data de 1 decembrie 2019. La rândul său, reclamantul s-a obligat să ofere servicii conform planului cadru și curricumului aprobat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a Republicii Moldova.
Notează că, la 19 martie 2020, Ministerul Educației Culturii și Cercetării al Republicii Moldova a emis ordinul nr. 351, prin care a dispus continuarea la distanță a procesului educațional în instituțiile publice și private, din care motiv suma contractului a fost micșorată cu 300 euro. Astfel, procesul de învățământ a continuat conform Metodologiei privind continuarea la distanță a procesului educațional în condiții de carantină pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal, aprobată de către Ministerul Educației Culturii și Cercetării al Republicii Moldova. Respectiv, elevul ***** a finisat clasa a ***** în cadrul Instituției Private Liceul ”Da Vinci”.
Precizează că, pârâta a achitat doar prima tranșă, la moment, restanța constituie echivalentul în MLD a 1700 euro, calculați conform ratei de schimb a Băncii Naționale a Moldovei la data achitării.
Indică că, la 20 decembrie 2021, reclamantul a solicitat achitarea datoriei prin scrisoarea expediată către pârâtă, recepționată de ultima în data de 23 decembrie 2021, însă pârâta nu și-a onorat obligațiile de plată.
Relevă că, conform pct. 7.3. din contract, în cazul în care beneficiarul nu achită taxa de școlarizare în termenul prevăzut la art. 7.1., prestatorul este în drept să calculeze penalități în mărime de 0,1% din taxa de școlarizare, pentru fiecare zi de întârziere. Potrivit calculelor efectuate, penalitatea constituie: (2 decembrie 2019 – 25 ianuarie 2022) 785 zile x 1,7 euro (0,1% / per zi din suma restantă) = 1334,5 euro +1700 euro = 3034,5 euro.
Conform pct. 6.5. din contract, taxa de școlarizare se plătește de către beneficiar în lei moldovenești, conform cursului oficial al BNM din ziua plății, prin transfer bancar sau depunere în numerar la contul bancar.
Pe parcursul examinării cauzei, Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” a depus o cerere de concretizare, indicând că în urma verificării achitărilor pentru primul an de studii 2018-2019, s-a constatat că Neli Novițchi a achitat extra-contractual suma de 100 euro, motiv din care își concretizează pretențiile.
Prin urmare, în urma concretizărilor, solicită admiterea cererii de chemare în judecată, încasarea de la Neli Novițchi, în beneficiul Instituției Private Liceul ”Da Vinci”, a datoriei în mărime de 1600,00 euro și a penalității în mărime de 1726 euro.

2. În ședința de judecată din 14 aprilie 2022, avocatul Doina-Ioana Străisteanu, ce acționează în interesele pârâtei Neli Novițchi, a înaintat acțiune reconvențională împotriva Instituției Private Liceul ”Da Vinci” cu privire la

nulitatea absolută a clauzelor contractuale abuzive și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 24 aprilie 2019, Neli Novițchi a semnat cu pârâtul contractul fără număr de prestări servicii educaționale pentru anul de studiu 2019/2020. Reclamanta este mama minorului **********, născut la *****, copil cu *****, care deja era elev la instituția de învățământ pârâtă din septembrie 2018.

Punctează că după semnarea contractului, la finele lunii mai 2019, reclamanta a achitat suma de 500 euro, în numerar, apoi în prima săptămână de studii a lunii septembrie 2019 reclamanta a achitat 1000 euro, iar în februarie 2020 reclamanta a achitat încă 720 euro. Toate aceste achitări au fost efectuate în numerar și fără eliberarea bonului de casă la primirea acestor sume de către pârât. Efrosinia Guzun, directorul Instituției Private Liceul ”Da Vinci”, la acel moment, a ales din toate bonurile fiscale tipărite și aflate pe masa de birou două bonuri cu sume aproximativ similare și i-a dat reclamantei două, una cu suma de 10065,00 lei datată cu 24 aprilie 2019 *(ce ar corespunde sumei de 500 euro)* și alta cu suma de 19300,00 lei datată cu 1 octombrie 2019 *(ce ar corespunde sumei de 1000 euro).* Pentru suma de 720 euro instituția pârâtă niciodată nu a eliberat bon de casă.

Susține că în total, sumele achitate de reclamantă constituie 2220,00 euro, nu 2300 euro, după cum afirmă neîntemeiat instituția pârâtă. Contractul și bonurile prezentate în anexă confirmă acest lucru. Reclamanta nu a primit bonul fiscal pentru achitarea făcută în februarie 2020, de aceea datele pârâtului din documentul anexat „contul 536,52” sunt false. Întreg calcul prezentat de pârât ca fiind datorie, este greșit și neîntemeiat pe bonuri fiscale.

Comunică că, pe parcursul executării celui de al doilea contract, cel ce face obiect al acestei acțiuni, reclamanta a înțeles că a fost înșelată în semnarea unui contract-tip ce conținea clauze contractuale abuzive, prin încălcarea grosolană a legislației în vigoare privind accesul la educație a copiilor cu necesități educaționale speciale, prin atitudinea lipsită de respect față de părinți și o politică de segregare a copiilor cu necesități educaționale speciale.

Indică că, reclamantei i-a fost prezentat un contract tipărit, ca un formular-tip, având forma unei reviste, în care se introduc manual doar datele de identitate a beneficiarului și a consumatorului de servicii educaționale, în cazul dat a reclamantei și a copilului, și semnăturile olografe a părților. Toate clauzele contractuale sunt tipărite, elaborate anticipat, lipsind reclamanta de posibilitatea de a le influența conținutul, de a le negocia individual.

Menționează că, în perioada 9 - 20 septembrie 2019, reclamanta s-a aflat cu copilul în *****, unde copilul a suportat o intervenție chirurgicală pentru instalarea *****, după care aproximativ 10 zile copilul s-a aflat acasă pentru cicatrizarea locului operat și doar după asta copilul a revenit la ore pentru câteva zile. În ziua de 9 septembrie 2019 reclamanta nu se afla în țară. Apoi iar, între 14-18 octombrie

2019, copilul a fost dus de reclamantă la medicii specialiștii din *****, pentru reglarea *****. În perioada 26 octombrie - 3 noiembrie 2019 a fost vacanța de toamnă, iar la 11 noiembrie 2019 copilul a fost repetat dus pe 5 zile în *****, pentru reglarea ***** cu lecții de logopedie. Copilul a revenit la ore până la vacanța de iarnă începută la 24 decembrie 2019, apoi după anul nou până la declararea stării de urgență la 17 martie 2020, cu perioadă scurtă la început de februarie 2020 când copilul cu reclamanta din nou au fost în ***** la medici. La nici o etapă din această perioadă, în discuțiile dintre reclamantă și pârât, ultimul nu accepta revizuirea plății efectuate spre diminuarea acesteia având în vedere perioadele de nefrecventare a lecțiilor, neutilizarea echipamentului, cadrelor didactice, nefrecventarea activităților de către copilul reclamantei. Din motive neclare, și necunoscute, pârâtul a decis unilateral reducerea prețului contractului cu 300 euro pentru perioada stării de urgență, dar a refuzat reducerea prețului deja achitat de reclamantă pentru perioadele nefrecventate de copil, care în esență sunt echivalente perioadei de studiu în condiții de stare de urgență din 17 martie - 16 mai 2020.
Afirmă că exemplarele de contract aflate la fiecare din părți sunt completate diferit. În exemplarul eliberat reclamantei, prezentat în anexă, se observă că pârâtul nu a înscris în contract data, iar la pct. 6.1. nu sunt indicate sumele ce urmau a fi achitate drept taxă de școlarizare. Spațiul este gol în contractul original al reclamantei. Însă în exemplarul pârâtului, pct. 6.1. este completat și este indicată data de 9 septembrie 2019, ca fiind ziua încheierii contractului - adică ziua când reclamanta se afla în ***** cu copilul, conform extrasului medical anexat. Comparând scrisul de mână de la pct. 6.1. și la data contractului de pe prima pagină din contractul în copie prezentat de pârât, se vede cu ochiul liber că scrisul e diferit de cel original cu care s-a completat contractul reclamantei, ceea ce înseamnă că datele au fost introduse ulterior în contract. Pârâtul se pregătea pentru acest litigiu. Aceste fapte vorbesc despre tendința pârâtului de a falsifica datele în documentele oficiale după întocmirea acestora.
Susține că, prevederile contractuale din pct. 6.1 a), b), 6.3, 6.4, 8.1 c), 8.2, 8.3, 8.4, 8.5 și 10.1. ale contractului fără număr de prestări servicii educaționale, încheiat de reclamantă cu pârât, sunt prezumate abuzive potrivit art. 1069 alin. (4) din Codul civil, pentru că sunt clauze standard, nu au fost negociate individual și propuse de profesionist, adică de instituția privată de învățământ. Mai mult, potrivit art. 1072 alin. (1) din Codul civil, clauza contractuală care nu a fost negociată individual se consideră abuzivă dacă este propusă de către profesionist și dezavantajează considerabil, contrar bunei-credințe, consumatorul, iar art. 1077 din Codul civil cuprinde deja o listă a clauzelor contractuale considerate abuzive în contractul dintre un profesionist și un consumator fără necesitatea evaluării lor.

Indică că, verificând lista prevăzută de art. 1077 din Codul civil și contrapunerea prevederilor contractului fără număr de prestări servicii educaționale pe anul de studii 2019-2020, încheiat de reclamantă cu pârât, devine evident următoarele:
- Prevederea din pct. 6.1. a) al contractului care a obligat reclamanta la achitarea unei taxe de confirmare a înscrierii în valoare de 400 euro, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (1) pct. 3), pct. 4) lit. a) și 5) din Codul civil;
- Prevederea din pct. 6.1. b) al contractului care a obligat reclamanta la achitarea în avans a unei plăți excesive din taxa de școlarizare în valoare de 2000 euro, este recunoscută abuzivă de art. 1078 lit. h) din Codul civil;
- Prevederea din pct. 6.3. al contractului care obligă reclamanta la achitarea penalității de 0,1% din taxa de școlarizare pentru fiecare zi de neplată, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (1) pct. 3), pct. 4 lit. a) și 6) din Codul civil;
- Prevederea din pct. 6.4. al contractului oferă pârâtului dreptul de a rezilia contractul fără notificare prealabilă a reclamantei, fără a o soma la executarea obligațiilor de plată, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (1) pct. 3, pct. 4, pct. 7 dar și de art. 1078 lit. p) din Codul civil;
- Prevederea din pct. 8.1. c) al contractului care oferă dreptul instituției de învățământ să reziliere imediat contractul „fără intervenția instanței de judecată” când termenul de neachitare a taxei depășește 45 zile, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (1) pct. 2 a) b), pct. 3), pct. 4 a) b), pct. 5), pct. 7) din Codul civil;
- Prevederea din pct. 8.2. al contractului care impune reclamantei un termen mai mare de notificare despre rezilierea contractului (60 de zile) decât instituției de învățământ (imediat), este recunoscută abuzivă de art. 1078 lit. b) din Codul civil;
- Prevederile din pct. 8.3. și pct. 8.4. ale contractului care oferă dreptul instituției de învățământ să rețină plățile deja efectuate, deși copilul nu a frecventat orele independent de voința sa, iar pârâtul nu și-a exercitat obligațiunile recurgând la rezilierea unilaterală a contractului, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (l) pct. 2 lit. a), pct. 3), pct. 4 lit. a) și b), pct. 5) și pct. 7) din Codul civil;
- Prevederea din pct. 8.5. al contractului care menține obligația de plată asupra reclamantei după rezilierea contractului de pârât, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (1) pct. 2 lit. a), pct. 3), pct. 4 lit. a), b) din Codul civil;
- Prevederea din pct. 10.1. al contractului care oferă dreptul exclusiv instituției de învățământ să modifice unilateral Planul Individual de încadrare întocmit în baza acordului Părților, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (1) pct. 3), pct. 10), 11), 13 din Codul civil.
Susține că a fost indusă în eroare despre calitatea serviciilor educaționale prestate de pârât contra unui preț excesiv. Pârâtul a acționat ilegal față de ea și copilul ei, consumatori ai serviciilor educaționale. Pe lângă faptul că a fost pusă în situația de a accepta un contract cu clauze standard, ce o dezavantajau semnificativ pe ea și pe copilul ei în acces la educație, toate prevederile contractuale sunt focusate pe

discreția mult prea largă a pârâtului de a obține bani din părinți cărora nu li s-a prestat serviciul sau s-a prestat un serviciu necalitativ.
Subliniază că la semnarea acestui contract, reclamanta niciodată nu a fost informată de faptul că ***** a copilului ei este un impediment pentru pârât, instituție de învățământ, să presteze servicii educaționale. Nu a fost informată nici de faptul că va fi obligată de pârât să asigure și să achite un cadru didactic de sprijin din cont propriu, când acest lucru este acoperit prin finanțare de la bugetul de stat și este o obligație directă a pârâtului în temeiul art. 33-35 din Codul educației, iar neexecutarea acestei obligații va servi temei de reziliere a contractului semnat.
Relevă că potrivit legislației Republicii Moldova la zi, este ilegal să exmatriculezi copilul din instituția de învățământ pentru neachitarea taxei de școlarizare, pentru neangajarea din cont propriu a unui cadru didactic de sprijin, pe motiv al stării de sănătate a copilului. Nu există nicio prevedere legală care să permită instituției de învățământ să suspende accesul la educație a copilului. Procesul de învățământ se desfășoară în baza standardelor educaționale de stat, aprobate de Ministerul Educației și Cercetării, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare a instituției de învățământ, potrivit art. 14 alin. (1) din Codul educației. Iar standardele educaționale de stat obligă pârâtul să presteze serviciile educaționale fiecărui copil aflat pe teritoriul Republicii Moldova odată ce au înscris (au admis) copilul ca elev al liceului.
Invocă că, planul individual de încadrare, neprezentat de pârât, a fost întocmit la acordul ambilor părți. Conform acestui plan, din costul taxei de școlarizare, copilul reclamantei urma să frecventeze suplimentar și orele de: Robotică și Tehnologii Informaționale; Limbi străine (engleza/germana); Înot; Karate; Pian; Xilofon.
Menționează că, din culpa pârâtului, copilul **********, nu a beneficiat de servicii educaționale calitative, potrivit vârstei și necesităților sale educaționale, nici de orele suplimentare conform Planului Individual de încadrare, pe care pârâtul l-a modificat unilateral fără înștiințarea reclamantei. Cererea reclamantei din 22 octombrie 2021 a fost lăsată fără răspuns de pârât, fapt pentru care ultimul a fost sancționat de poliție în temeiul art. 71 din Codul contravențional. Prin cerere, reclamanta a cerut cecul de casă pentru sumele achitate, informații detaliate despre orele frecventate de copilul ei, rambursarea sumelor achitate. Nici azi reclamanta nu a recepționat un răspuns cu informațiile solicitate. O somație aparte, a fost expediată de reclamantă, lăsată de pârât, la fel, fără de răspuns.
Susține că, situația descrisă de reclamantă în această acțiune este clar reglementată de legislația civilă ca fiind un abuz. Mai exact, clauzele contractuale denunțate prin această acțiune, semnate fiind în circumstanțele indicate mai sus și expuse în textul originar, sunt prezumate deja de legislația civilă ca fiind abuzive. Reclamanta nu trebuie să facă dovada faptului că clauzele astfel denunțate sunt abuzive. Acest

lucru a fost făcut deja de legislator. De aceea reclamanta indică asupra acelor clauze contractuale care se regăsesc în prevederile articolele 1069, 1071, 1072, 1077, 1078 din Codul civil și care, drept consecință, sunt lovite de nulitate absolută drept sancțiune pentru pârât.
Prin urmare, solicită respingerea cererii de chemare în judecată depusă de pârât către reclamantă privind încasarea datoriei, ca fiind neîntemeiată și ilegală; recunoașterea pct. 6.1. a) b), 6.3., 6.4., 8.1. c), 8.2., 8.3., 8.4., 8.5. și 10.1. din contractul de prestări servicii educaționale fără număr încheiat pentru anul de studiu 2019/2020 ca fiind clauze abuzive și astfel lovite de nulitate absolută; încasarea din contul pârâtului în beneficiul reclamantei a sumei de 2220 euro achitate pârâtului în temeiul contractului de prestări servicii educaționale fără număr; încasarea din contul pârâtului în beneficiul reclamantei a costurilor de judecată, suportate pentru inițierea și examinarea acestei acțiuni, dovada cărora va fi făcută.

Poziţia instanţei de fond:

3. Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 15 mai 2024, s-a admis parțial acțiunea depusă de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”. S-a încasat de la Neli Novițchi, în beneficiul Instituției Private Liceul ”Da Vinci”, datoria în mărime de 1200 euro și penalitatea în mărime de 1152,00 euro, convertiți în valută națională la cursul oficial al BNM la data executării hotărârii. În rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate. Acțiunea reconvențională înaintată de Neli Novițchi, s-a respins ca neîntemeiată.

Solicitarea apelantului:

4. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 16 mai 2024 prin intermediul poștei electronice, **apelanta Neli Novițchi, reprezentată de avocatul Doina-Ioana Străisteanu**, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 15 mai 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii depuse de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” și admiterea acțiunii reconvenționale depusă de Neli Novițchi.
5. La fel, nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 12 iunie 2024 prin intermediul poștei electronice, **apelanta Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”,** în persoana Directorului Valeriu Guzun, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 15 mai 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond în partea respingerii, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată. A indicat că, motivele de fapt şi de drept vor fi

prezentate suplimentar după ce va lua cunoştinţă cu hotărârea motivată, rezervându-și dreptul la apel suplimentar.

6. Potrivit fișei de repartizare a dosarului, cauza civilă a fost repartizată spre examinare în ordine de apel judecătorului Ana Panov în mod automat-aleatoriu pe data de 5 iulie 2024.
7. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 iulie 2024, nu s-a dat curs cererilor de apel declarate de apelanta Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” și de apelanta Neli Novițchi, reprezentată de avocatul Doina-Ioana Străisteanu. S-a acordat apelantei Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, un termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheieri, pentru prezentarea în secția civilă din cadrul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău a apelului motivat, cu indicarea motivelor de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul, a probelor invocate în susținerea apelului, a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 464,00 lei și a dovezii de plată a taxei de timbru în mărime de 200,00 lei. S-a acordat apelantei Neli Novițchi, reprezentată de avocatul Doina-Ioana Străisteanu, un termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheieri, pentru prezentarea în secția civilă din cadrul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău a apelului motivat, cu indicarea motivelor de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul, a probelor invocate în susținerea apelului, a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 1813,00 lei și a dovezii de plată a taxei de timbru în mărime de 200,00 lei. S-a explicat apelanților, că în caz contrar, va avea loc restituirea cererilor de apel în corespundere cu prevederile art. 369 alin. (1^1) din Codul de procedură civilă.
8. La 26 august 2024, apelanta Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, a depus cererea de apel motivată, dovada de plată a taxei de stat și a taxei de timbru, înlăturând în termen neajunsurile cererii de apel, dat fiind faptul că la materialele cauzei nu este dovada privind recepționarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 10 iulie 2024, prin care nu s-a dat curs cererilor de apel.
9. La 2 septembrie 2024, apelanta Neli Novițchi, reprezentată de avocatul Doina-Ioana Străisteanu, a prezentat cererea de apel motivată, dovada de plată a taxei de stat și a taxei de timbru, înlăturând în termen neajunsurile cererii de apel, dat fiind faptul că încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 iulie 2024, prin care nu s-a dat curs cererilor de apel, a fost recepționată la 29 august 2024, fapt confirmat prin extrasul de pe poșta electronică.
10. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2024, s-au acceptat spre examinare cererile de apel declarate de apelanta Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” și de apelanta Neli Novițchi, reprezentată de avocatul Doina-Ioana Străisteanu.

Argumentele părților:

11. În motivarea apelului depus de **apelanta Instituția Privată Liceul "Da Vinci"**, a indicat că nu este de acord parțial cu hotărârea instanței de fond, fiind pasibilă de a fi casată în partea respinsă.

Menționează că, extrasul din contabilitate sub formă de cont nr. 536.2, pentru perioada iunie 2018 - august 2019, eliberat de către instituția reclamantă (f.d.84), confirmă că pârâta a achitat suma de 4500 euro pentru anul de învățământ 2018-2019.

În acest context, subliniază faptul că suma totală pe care pârâta trebuia să o achite pentru anul de învățământ 2018-2019 este de 4400 euro. Această sumă este compusă din 4000 euro, taxa anuală conform contractului de prestări servicii educaționale, şi o taxă de înscriere de 400 euro, prevăzută la pct. 6.1 lit. a) din același contract (f.d.87 verso). Prin urmare, surplusul achitat este de 100 euro, aşa cum a indicat în cererea de concretizare. În consecință, penalitatea urmează a fi calculată conform următorului calcul: 960 de zile x 1,60 = 1536 euro.

Prin urmare, solicită admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond în partea respingerii cererii de chemare în judecată, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii privind încasarea datoriei în mărime de 1600 euro și a penalității în mărime de 1536 euro.

12. În motivarea apelului depus de **apelanta Neli Novițchi, reprezentată de avocatul Doina-Ioana Străisteanu**, a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, fiind pasibilă de a fi casată.

Punctează că Neli Novițchi a încheiat la 24 aprilie 2019 cu intimatul un contract de prestări servicii educaționale pentru anul 2019-2020, privitor la copilul ei, **********, copil care suferă de *****, aspect care a fost menţionat de mai multe ori, iar partea intimată cunoștea foarte bine lucrul dat. Astfel, la 1 octombrie 2019 a achitat suma de 19300 lei, echivalentul a 997 euro fapt demonstrat prin dispoziția de încasare nr. 392, iar la 3 februarie 2020 prin dispoziția de încasare nr. 36, a achitat suma de 19286 lei, echivalentul a 1000 euro, pentru anii de studii 2019-2020.

Precizează că apelanta a semnat contractele cu pârâta încrezătoare şi cu bună-credință, așteptând de la intimată același lucru. Însă, ulterior s-a dovedit că aceste așteptări au fost înșelătoare. Intimata de fapt urmărea doar îmbogățirea rapidă, nu şi asigurarea educației calitative şi incluzive pentru copii. Apelanta nu a fost niciodată informată despre faptul că dizabilitatea copilului poate fi un impediment pentru intimat să presteze serviciu de calitate în educație, cu atât mai mult despre faptul că va trebui sa asigure un cadru didactic de sprijin pe cont propriu, contrar prevederilor din articolele 33-35 a Codului educației care plasează această sarcină pe instituția de învățământ, cheltuieli fiind acoperite de la bugetul de stat, iar neexecutarea obligațiilor fiind un temei pentru rezilierea contractului.

Subliniază că din culpa intimatului, copilul nici nu a putut beneficia de serviciile educaționale calitative potrivit vârstei şi necesităților sale educaționale, nici de orele suplimentare conform planului individual de încadrare pe care intimatul la modificat unilateral, iar cerința apelantei de a i se prezenta de intimat un act prin care s-ar atesta orele şi cursurile suplimentare pe care le-a frecventat copilul a rămas fără răspuns. Deşi la momentul încheierii actului i s-a adus la cunoştinţă faptul că copilul va frecventa şi orele de robotică şi tehnologii informaționale, limbi străine (engleza şi germana), înot, karate, pian, xilofon incluse în prețul contractului, acesta nu au fost prestate. Servicii nu au fost prestate iar instanţa a încasat suma indicată în contract ca şi cum acestea au fost prestate copilului.
Relevă că decizia instanţei privind faptul că clauzele contractuale de la pct. a) 6.1. b), 6.3., 6.4., 8.1. c) 8.2., 8.3., 8.4., 8.5. şi 10.1. nu sunt abuzive o consideră lipsită de temei, ori din circumstanţele cauzei reiese că apelantei i-a fost prezentat un contract tipărit, ca un formular-tip, având forma unei reviste, în care se introduc manual doar datele de identitate a beneficiarului şi a consumatorului de servicii educaționale, în cazul dat a reclamantei şi a copilului, şi semnăturile olografe a părților. Toate clauzele contractuale sunt tipărite, elaborate anticipat, lipsind reclamanta de posibilitatea de a le influența conținutul, de a le negocia individual.
Atrage atenţia şi la faptul că exemplarele de contract aflate la fiecare din părţi sunt completate diferit. În exemplarul eliberat apelantei, anexat la dosar, se observă că intimatul nu a înscris în contract data iar la pct. 6.1 nu sunt indicate sumele ce urmau a fi achitare drept taxă de școlarizare. Spațiul este gol în contractul original al apelantei. Însă în exemplarul pârâtului, pct. 6.1 este completat şi este indicată data de 9 septembrie 2019, ca fiind ziua încheierii contractului - adică ziua când reclamanta se afla în ***** cu copilul, conform extrasului medical anexat.
Susține că instanţa nu a ținut cont de prevederile Codului civil care la art. 1072 alin.(1) ce spune clauza contractuală care nu a fost negociată individual se consideră abuzivă dacă este propusă de către profesionist şi dezavantajează considerabil, contrar bunei-credințe, consumatorul, iar art. 1077 Cod civil cuprinde deja o listă a clauzelor contractuale considerate abuzive în contractul dintre un profesionist şi un consumator fără necesitatea evaluării lor.
Consideră că argumentul instanței precum că apelanta ”... a încheiat în anul de studii 2018-2019 un contract de prestări servicii educaționale cu intimatul, cu aceleași clauze contractuale şi taxe similare, ba chiar a achitat extrașcolar suma de 500 euro, prezumă faptul că apelanta nu a avut obiecții faţă de taxa de studii...”, nu reprezintă un argument legal în condițiile când apelanta este consumator al serviciilor educaționale iar intimata un profesionist iar legislația civilă clar indică ce prevederi şi de ce sunt apriori prin lege recunoscute abuzive şi nule.
Punctează că contractele educaționale din 2017-2018 şi 2019-2020, deşi similare în formă, au fost încheiate în contexte şi circumstanțe diferite. În perioada 2017-2018

apelanta a beneficiat de servicii educaționale conforme cu așteptările sale, astfel este logic că apelanta şi-a dorit continuarea contractului. Cu toate acestea în perioada 2019-2020 calitatea şi conformitatea serviciilor prestate s-au deteriorat semnificativ, lucru care nu putea fi anticipat de către apelantă la momentul semnării contractului. Apelanta nu putea anticipa, la momentul încheierii contractului că intimatul nu va respecta obligaţiile contractuale la același nivel ca în contractul anterior.
Afirmă că apelanta a acționat în bună-credință, având așteptări rezonabile bazate pe experiența anterioară pozitivă. Acceptarea clauzelor şi a prețului contractului în 2017-2018 s-a bazat pe conformitatea serviciilor prestate de intimat. Însă, neîndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor de către intimat în perioada 2019-2020 a creat o discrepanță majoră între așteptările apelantei şi realizarea prestațiilor efectuate, justificând astfel neacceptarea clauzelor şi prețului contractului în aceleași condiții.
Relevă că prezumţia de acceptare a clauzelor contractuale similare cu contractul anterior încheiat nu poate fi aplicată automat în cazul în care exista dovezi evidente că intimatul nu şi-a îndeplinit obligaţiile asumate prin contract. Faptul că apelanta a acceptat clauzele în 2017-2018 nu implică acceptarea automată a acestora în 2019-2020 în condiții de prestare diferite şi nesatisfăcătoare. Prezumţia de acceptare nu poate prevala în faţa dovezilor concrete privind schimbarea situației şi deficiențele serviciilor prestate de intimat. Standardele în educație pentru copiii cu *****_în Uniunea Europeană (UE) spre care Republica Moldova parcurge pentru integrare, variază de la o ţară la alta, dar există câteva principii comune şi cadre legislative la nivel european care ghidează educația acestor copii. Acestea se concentrează pe incluziune, accesibilitate şi adaptarea procesului educațional la nevoile individuale ale fiecărui copil. În Republica Moldova, educația copiilor cu ***** este reglementată de cadrul legal național, care include Codul educației, Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități şi alte acte normative. Aceste reglementări promovează dreptul la educație incluzivă şi accesibilă pentru toţi copiii, inclusiv pentru cei cu dizabilități *auditive*.
Relevă că verificând lista din art. 1077 Cod civil şi contrapunerea prevederilor contractului fără număr de prestări servicii educaționale pe anul de studii 2019-2020 oferit de intimat şi promis de intimat a fi executat în conformitatea cu standardele în educație, devine evident următoarele: prevederea din pct. 6.1 a) al contractului care a obligat reclamanta la achitarea unei taxe de confirmare a înscrierii în valoare de 400 de euro, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin (1) pct. 3), pct. 4) a) şi 5) Cod civil; prevederea din pct. 6.1 b) al contractului care a obligat reclamanta la achitarea în avans a unei plăţi excesive din taxa de școlarizare în valoare de 2000 euro, este recunoscută abuzivă de art. 1078 lit. h) Cod civil; prevederea din pct. 6.3 al contractului care obligă reclamanta la achitarea

penalității de 0,1% din taxa de școlarizare pentru fiecare zi de neplată, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin.(1) pct. 3), pct. 4 a), şi 6) Cod civil; prevederea din pct. 6.4 al contractului oferă pârâtului dreptul de a rezilia contractul fără notificare prealabilă a reclamantei, fără a o soma la executarea obligațiilor de plată, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (1) pct. 3, pct. 4, pct. 7 dar şi de art. 1078 lit. p) Cod civil; prevederea din pct.8.1 c) al contractului care oferă dreptul instituției de învățământ să reziliere imediat contractul ”fără intervenția instanţei de judecată” când termenul de neachitare a taxei depășește 45 zile, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (1) pct. 2 a) b), pct. 3), pct. 4 a) b), pct. 5), pct. 7) Cod civil; prevederea din pct. 8.2 al contractului care impune reclamantei un termen mai mare de notificare despre rezilierea contractului (60 de zile) decât instituției de învățământ (imediat), este recunoscută abuzivă de art. 1078 lit. b) Cod civil; prevederile din pct. 8.3 şi pct. 8.4 al contractului care oferă dreptul instituției de învățământ să rețină plățile deja efectuate deși copilul nu a frecventat orele independent de voința sa iar pârâtul nu şi-a exercitat obligațiunile recurgând la rezilierea unilaterală a contractului, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (1) pct. 2 a), pct. 3), pct. 4 a) b), pct. 5), şi pct. 7) Cod civil; prevederea din pct. 8.5 al contractului care menține obligația de plată asupra reclamantei după rezilierea contractului de pârât, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (1) pct. 2 a), pct. 3), pct. 4 a) b), Cod civil; prevederea din pct. 10.1 al contractului care oferă dreptul exclusiv instituției de învățământ să modifice unilateral planul individual de încadrare întocmit în baza acordului părţilor, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (1) pct. 3), pct. 10), 11), 13 Cod civil.

Subliniază că achitarea în avans nu este o prevedere rezultată din negocierea individuală a clauzelor contractuale între prestator, acesta având, de fapt, o poziție dominantă şi, prin urmare, puterea de negociere a părţilor fiind diferită, ceea ce constituie un factor important pentru aprecierea caracterului abuziv al clauzei în conformitate cu art. 1077 Cod civil, şi consumator - apelanta - care fiind pusă într-o situație vulnerabilă în raportul său cu prestatorul, deoarece nu are posibilitatea de a-şi impune poziția sa referitor la o clauză contractuală sau altă în aceeași măsură, în care această posibilitate o are prestatorul.

Evidențiază că nu este de acord nici cu poziția expusă de instanţă ce a constatat că exmatricularea copilului din instituția de învățământ pentru neachitarea taxei de școlarizare, echivalează cu refuzul instituției educaționale, reieşind din specificul prestărilor de servicii de către aceasta, să încheie un nou contract de prestări servicii educaționale pentru următorii ani de studiu. Consideră că această concluzie este total lipsită de convingere. La momentul actual conform art. 13 din Codul educației (1) Învățământul obligatoriu începe cu grupa pregătitoare din învățământul preșcolar şi se finalizează cu învățământul gimnazial. (2) Obligativitatea frecventării învățământului obligatoriu încetează la vârsta de 16

ani. Reieşind din acest articol intimata avea obligativitatea de a asigura copilului un mediu şi un cadru de învățământ pe măsură.
Prin urmare, solicită admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea depusă de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” să fie respinsă, iar acțiunea reconvențională depusă de Neli Novițchi să fi admisă, și anume: i) recunoașterea pct. 6.1 a) b), 6.3, 6.4, 8.1 c), 8.2, 8.3, 8.4, 8.5 şi 10.1 din contractul de prestări servicii educaționale fără număr încheiat pentru anul de studiu 2019/2020 ca fiind clauze abuzive şi astfel lovite de nulitate absolută; ii) încasarea din contul pârâtului în beneficiul reclamantei a sumei de 2220 euro achitate pârâtului în temeiul contractului de prestări servicii educaționale fără număr; iii) încasarea din contul pârâtului în beneficiul reclamantei a costurilor de judecată, suportate pentru inițierea şi examinarea acestei acţiuni, dar şi suportate în instanţa de apel.

13. În şedinţa judiciară, apelanta-reclamantă Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, reprezentată de avocatul Andrei Lungu, a solicitat admiterea cererii de apel cu motivele de fapt și de drept invocate în instrumentul de atac. Referitor la apelul incident declarat de apelanta Neli Novițchi, a solicitat respingerea.

Avocatul Doina-Ioana Străisteanu, ce acționează în interesele apelantei-pârâte Neli Novițchi, în ședința instanței de apel, a solicitat admiterea cererii de apel cu motivele de fapt și de drept invocate în instrumentul de atac. Referitor la apelul incident declarat de apelanta Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, a solicitat respingerea.

Aprecierea instanţei de apel:

14. Audiind participanții la proces, analizând şi studiind materialele cauzei, Colegiul atestă că cererile de apel sunt drept neîntemeiate şi care urmează a fi respinse din următoarele motive.
15. În conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, apelanții respectând acest termen.
16. În conformitate cu art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.
17. Colegiul consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelanților, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (*a se vedea cauza Garda Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98*).

18. Conform prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
19. Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
20. În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.
21. Din conținutul celor relatate Colegiul reține că sarcina instanţei de apel derivă reieșind din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, în condițiile în care instanţa de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.
22. Colegiul Civil reține că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare (*Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 9 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43*).
23. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.
24. Instanţa de apel menționează că, art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

25. În opinia Colegiului, prima instanță a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat o hotărâre bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.
26. Colegiul constată că, prima instanţa a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanţele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanţilor la proces.
27. Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei, Colegiul reține că între părțile procesului, au fost stabilite raporturi juridice ce derivă din contractul de prestări servicii educaționale (f.d.6-8, Vol.I).
28. Din pct. 2.1., compartimentul 2 al contractului privind obiectul contractului, rezultă că, în schimbul taxei de școlarizare și în conformitate cu clauzele și condițiile prezentului contract, prestatorul înscrie elevul ********** în clasa ***** și îi oferă dreptul de a participa la activitățile organizate de școală în decursul anului de studii 2019-2020, conform planului individual de încadrare, ca învățământ cu frecvență.
29. Potrivit pct. 4.1. al contractului, prezentul contract intră în vigoare la data semnării acestuia de către ambele părți și este valabil până la sfârșitul anului de studii indicat în pct. 2.1. de mai sus.
30. Potrivit pct. 6.1. lit. b) din contract, privind taxa de școlarizare pentru anul școlar în curs, stabilește că taxa de școlarizare poate fi achitată după cum urmează: integral, la momentul semnării contractului sau în două tranșe după cum urmează: I-a tranșă: 50% din taxa de școlarizare, ce reprezintă suma de 2000 euro, se achită la semnarea contractului; ***** tranșă: 50% din taxa de școlarizare, ce reprezintă suma de 2000 euro, se achită până la 1 decembrie 2019.
31. Conform înscrisului sub formă de taxe de școlarizare, anul de studii 2019-2020, semnat de ambele părți (f.d.13), achitarea se face în două rate: 1 rată – 50 % (2000 euro) din sumă trebuie achitată până la 1 iunie, a ***** rată – 50% (2000 euro) din sumă trebuie achitată până la 1 decembrie, deci suma contractului pentru anul de studii 2019-2020 constituie 4000 euro.
32. La fel, din conținutul acestui înscris, se atestă că taxa anuală include toate activitățile desfășurate conform programului dintr-un an academic (1 septembrie – 31 mai), inclusiv activitățile after school și mesele.
33. Invocând faptul că Neli Novițchi nu și-a onorat obligațiile de plată în totalitate, la 20 decembrie 2021, Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” a solicitat achitarea datoriei prin scrisoarea expediată către Neli Novițchi,

recepționată de ultima în data de 23 decembrie 2021, însă Neli Novițchi nu și-a onorat obligațiile de plată.

34. Prin urmare, la 28 ianuarie 2022, Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” a depus cerere de chemare în judecată către Neli Novițchi, *ulterior concretizată*, solicitând admiterea cererii de chemare în judecată, încasarea de la Neli Novițchi, în beneficiul Instituției Private Liceul ”Da Vinci”, a datoriei în mărime de 1600,00 euro și a penalității în mărime de 1726 euro.
35. Ulterior, în ședința de judecată din 14 aprilie 2022, avocatul Doina-Ioana Străisteanu, ce acționează în interesele pârâtei Neli Novițchi, a înaintat acțiune reconvențională împotriva Instituției Private Liceul ”Da Vinci”, solicitând respingerea cererii de chemare în judecată depusă de pârât către reclamantă privind încasarea datoriei, ca fiind neîntemeiată și ilegală; recunoașterea pct. 6.1. a) b), 6.3., 6.4., 8.1. c), 8.2., 8.3., 8.4., 8.5. și 10.1. din contractul de prestări servicii educaționale fără număr încheiat pentru anul de studiu 2019/2020 ca fiind clauze abuzive și astfel lovite de nulitate absolută; încasarea din contul pârâtului în beneficiul reclamantei a sumei de 2220 euro achitate pârâtului în temeiul contractului de prestări servicii educaționale fără număr; încasarea din contul pârâtului în beneficiul reclamantei a costurilor de judecată, suportate pentru inițierea și examinarea acestei acțiuni, dovada cărora va fi făcută.
36. Iar prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 15 mai 2024, s-a admis parțial acțiunea depusă de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”. S-a încasat de la Neli Novițchi, în beneficiul Instituției Private Liceul ”Da Vinci”, datoria în mărime de 1200 euro și penalitatea în mărime de 1152,00 euro, convertiți în valută națională la cursul oficial al BNM la data executării hotărârii. În rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate. Acțiunea reconvențională înaintată de Neli Novițchi, s-a respins ca neîntemeiată.
37. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, apelanta Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, în persoana Directorului Valeriu Guzun, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 15 mai 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond în partea respingerii, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.
38. La fel, nefiind de acord cu soluția primei instanțe, apelanta Neli Novițchi, reprezentată de avocatul Doina-Ioana Străisteanu, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 15 mai 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii depuse de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” și admiterea acțiunii reconvenționale depusă de Neli Novițchi.

39. Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii instanţei ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererile de apel şi materialul probator, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru conchide că soluția instanței de fond privind admiterea parțială a acțiunii depusă de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” și respingerea acțiunii reconvenționale depusă de Neli Novițchi, este una corectă, rezultată din aprecierea corectă a materialului probator şi interpretarea justă a normelor de drept material.
40. Cadrul legal relevant speței sunt prevederile art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.
41. Conform prevederilor art. 9 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.
42. Conform prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
43. Conform prevederilor art. 9 alin. (1) din Codul civil, drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile. Iar potrivit alin. (2), drepturile şi obligaţiile civile apar: a) din contracte şi din alte acte juridice; b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariţiei drepturilor şi obligaţiilor civile; c) din hotărîre judecătorească în care sînt stabilite drepturi şi obligaţii; d) în urma creării şi dobîndirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege; e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; g) în urma îmbogăţirii fără justă cauză; h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.
44. Conform prevederilor art. 774 alin. (1) din Codul civil, în virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face.
45. Conform prevederilor art. 776 din Codul civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

46. Conform prevederilor art. 858 alin. (2) din Codul civil, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună credinţă, la locul şi în momentul stabilit.
47. Conform prevederilor art. 901 alin. (1) din Codul civil, atunci când, fără justificare, debitorul nu îşi execută obligaţia, creditorul poate, în condiţiile legii şi, după caz, ale contractului, la alegerea sa: a) să ceară executarea silită a obligaţiei; b) să suspende executarea obligaţiei corelative; c) să reducă obligaţia sa corelativă; d) să recurgă la rezoluţiunea contractului; e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare; f) să exercite orice alt mijloc juridic de apărare, prevăzut de lege sau contract, pentru realizarea dreptului său încălcat prin neexecutare.
48. Raportând la caz prevederile legale sus menționate, Colegiul constată că instanța de fond just a dispus admiterea parțială a acțiunii depuse de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, dispunând spre încasare de la Neli Novițchi, în beneficiul Instituției Private Liceul ”Da Vinci”, datoria în mărime de 1200 euro și penalitatea în mărime de 1152,00 euro.
49. Colegiul remarcă că, instanța de fond just a reținut că prin dispoziția de încasare nr. 392 din 1 octombrie 2019, Neli Novițchi, a achitat suma de 19300 lei, echivalentul a 997 euro, iar la 3 februarie 2020, prin dispoziția de încasare nr. 36, a achitat suma de 19286 lei, echivalentul a 1000 euro, pentru anii de studii 2019-2020 (f.d.16, 83, Vol.I).
50. Conform contului 536.52, instituția de învățământ a făcut o reducere în perioada de pandemie în mărime de 300 euro, rămânând spre achitare suma de 1703 euro (f.d.16, Vol.I).
51. La fel, Colegiul reține că, prin cererea de concretizare a pretențiilor (f.d.104, Vol.I), Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” a solicitat încasarea din contul pârâtei Neli Novițchi, în beneficiul Instituției Private Liceul ”Da Vinci”, a datoriei în mărime de 1600 euro, indicând că în urma verificării achitărilor pentru primul an de studii 2018-2019, s-a constatat că pârâta a achitat extrașcolar 100 euro.
52. Din acest considerent, Colegiul atestă că instanța de fond just a reținut că prin înscrisul sus menționat, sub formă de cont 536.2, perioada iunie 2018-august 2019, eliberat de către Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” (f.d.84, Vol.I), pârâta-apelantă Neli Novițchi a achitat pentru anii de studii 2018-2019, suma de 4000 euro, fiind reflectat și un surplus de 500 euro și nu de 100 euro după cum a susținut Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, fapt ce prezumă că această sumă a fost achitată extrașcolar, fapt confirmat și prin bonurile de plată anexate la dosar (f.d.85, Vol.I).
53. La acest compartiment, Colegiul atestă că, instanța de fond just a reținut că Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” nu a prezentat probe care să confirme că

această sumă a fost restituită către Neli Novițchi, aceste probe nefiind prezentate nici în instanța de apel.

54. Respectiv, având în vedere faptul că nu au fost prezentate dovezi care ar confirma faptul lipsei datoriei faţă de partea-reclamantă Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, Colegiul atestă că instanța de fond just a conchis despre admiterea parțială a cererii de chemare în judecată depusă de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, prin încasarea de la Neli Novițchi, în beneficiul Instituției Private Liceul ”Da Vinci”, cu titlu de datorie a sumei de 1200 euro, conform următorului calcul: 1700 euro – 500 euro = 1200 euro, convertiți în valută națională la cursul oficial al BNM la data executării hotărârii.
55. La fel, conform prevederilor art. 947 alin. (1) din Codul civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate). Potrivit alin. (2), prin clauză penală se poate garanta numai o creanţă valabilă. Alin. (3) prevede că penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligaţiei garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere.
56. Conform prevederilor art. 949 alin. (1) din Codul civil, dacă penalitatea este stipulată pentru cazul în care debitorul nu execută obligaţia, creditorul poate cere atît executarea obligaţiei, cît şi plata penalităţii. Nu se poate cere atît executarea obligaţiei, cît şi plata penalităţii dacă penalitatea s-a stipulat cu titlu de despăgubire în locul prestaţiei şi nu doar cu titlu de mijloc de garantare a executării obligaţiei. Potrivit alin. (2) prevede că creditorul are dreptul să pretindă repararea prejudiciului în partea neacoperită prin penalitate (clauză penală inclusivă). În cazurile prevăzute de lege sau contract, creditorul poate cere sau despăgubiri, sau penalitate (clauză penală alternativă), poate cere repararea prejudiciului peste penalitate (clauză penală punitivă) sau poate cere doar penalitate (clauză penală exclusivă). Iar potrivit alin.(3) al aceluiași articol, în cazul în care a primit executarea, creditorul poate cere plata penalităţii numai dacă şi-a rezervat expres acest drept la primirea executării.
57. Potrivit pct. 6.3. al contractului de prestări servicii educaționale, s-a stipulat că, în cazul în care beneficiarul nu achită taxa de școlarizare în termenul prevăzut de pct. 6.1. al contractului, prestatorul este în drept să calculeze penalități în mărime de 0,1% din taxa de școlarizare, pentru fiecare zi de întârziere.
58. La caz, Colegiul constată că Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, a solicitat încasarea penalității în mărime de 1726 euro, pentru perioada 2 decembrie 2019 – 14 noiembrie 2022, ceea ce constituie 1079 de zile.

59. La acest compartiment, Colegiul atestă că instanța de fond just a dispus admiterea parțială a acestei pretenții, reținând faptul că Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” la calcularea penalității nu s-a luat în considerație starea de urgență instituită în anul 2020 în legătură cu starea epidemiologică prin infecția cu Covid-19, începând cu 17 martie 2020 până la 15 mai 2020 (inclusiv) – 59 de zile, și de faptul declarării stării de urgență prin Hotărârea Parlamentului RM din 24 februarie 2022 pe un termen de 60 de zile, iar în total 119 zile.
60. Respectiv, Colegiul constată că instanța de fond just a admis parțial cerința părții-reclamante Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” cu privire la încasarea penalității, dispunând spre încasarea de la Neli Novițchi, în beneficiul Instituției Private Liceul ”Da Vinci”, a sumei de 1152,00 euro cu titlu de penalitate, convertiți în valută națională la cursul oficial al BNM la data executării hotărârii, reieșind din următorul calcul: 1079 zile – 119 zile = 960 zile; 960/zile x 1,20 euro/pe zi = 1152,00 euro (0,1 x 1200 euro = 1,20 euro/pe zi).
61. În aceeași ordine de idei, Colegiul constată că instanța de fond just a respins acțiunea reconvențională depusă de Neli Novițchi, din următoarele considerente.
62. Conform prevederilor art. 10 alin. (1) din Codul civil, persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credinţă se prezumă pînă la proba contrară. Iar potrivit alin. (2) al aceluiași articol, neexercitarea de către persoanele fizice şi juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege.
63. Conform prevederilor art. 312 alin. (1) din Codul civil, consimțământ este manifestarea, exteriorizată, de voinţă a persoanei de a încheia un act juridic. Potrivit alin. (2), consimţământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernământ, este exprimat cu intenţia de a produce efecte juridice şi nu este viciat. Iar potrivit alin. (3), intenţia de a produce efecte juridice se determină din declaraţia sau comportamentul persoanei, aşa cum ea a fost înţeleasă în mod rezonabil de către cealaltă parte a actului juridic sau, în cazul actelor juridice unilaterale, de către persoana căreia actul îi este destinat.
64. Conform prevederilor art. 992 alin. (1) din Codul civil, contract este acordul de voinţă realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice. Iar potrivit alin. (2), contractului îi sânt aplicabile normele cu privire la actul juridic.
65. Conform prevederilor art. 1027 alin. (1) din Codul civil, contractul se consideră încheiat dacă părţile au ajuns la un acord privind toate clauzele lui

esenţiale. Potrivit alin. (2), sânt esenţiale clauzele care sânt stabilite ca atare prin lege, care reies din natura contractului sau asupra cărora, la cererea uneia din părţi, trebuie realizat un acord.

66. Raportând la caz prevederile legale sus menționate, Colegiul atestă că instanța de fond just a respins acțiunea reconvențională depusă de Neli Novițchi, nefiind demonstrate cele invocate în acțiunea reconvențională.
67. Colegiul reține că conform pct. 6.1. al contractului, în urma confirmării înscrierii în anul academic 2019-2020, beneficiarul se angajează să achite următoarele taxe:

a) o taxă de confirmare a înscrierii în valoare de 400 de euro pentru primul copil înscris, 200 euro pentru cel de-al doilea copil înscris și gratis pentru cel de al treilea. Taxa de confirmare a înscrierii se achită la semnarea contractului de școlarizare;

b) Taxa de școlarizare pentru anul școlar în curs;

Taxa de școlarizare poate fi achitată după cum urmează: integral, la momentul semnării prezentului contract; sau în două tranșe, după cum urmează:

I-a tranșă: 50% din taxa de școlarizare, ce reprezintă suma de 2000 euro, se achită la semnarea contractului.

II-tranșă: 50% din taxa de școlarizare, ce reprezintă suma de 2000 euro se achită până la data de 1 decembrie 2019;

68. Potrivit pct. 6.3., în cazul în care beneficiarul nu achită taxa de școlarizare în termenul prevăzut la art. 6.1. al contractului, prestatorul este în drept să calculeze penalități în mărime de 0,1% din taxa de școlarizare, pentru fiecare zi de întârziere.
69. Conform pct. 6.4. din contract, în cazul în care beneficiarul nu achită (sau nu asigură achitarea potrivit art. 3.2 lit. a)) taxa de școlarizare și penalitățile stabilite în baza prezentului contract în termen de 30 de zile de la data scadenței, prestatorul își rezervă dreptul de a rezilia prezentul contract, fără a avea obligația notificării prealabile a beneficiarului.
70. Prin pct. 8.1. lit. c) al contractului s-a stipulat că prezentul contract poate fi reziliat de oricare dintre Părți, rezilierea producând efect imediat, fără intervenția instanței de judecată, în cazul în care termenul de neachitare a taxei de școlarizare depășește 45 zile.
71. Conform pct. 8.2. prezentul contract poate fi reziliat la inițiativa beneficiarului, în mod unilateral, cu obligația notificării prealabile a celeilalte părți, cu cel puțin 60 de zile înainte de data efectivă a rezilierii.
72. Potrivit pct. 8.3., rezilierea prezentului contract nu va avea niciun efect asupra obligațiilor deja scadente între părțile contractante. Taxa de școlarizare achitată se va recalcula, fiind returnată partea din taxa de școlarizare care a fost achitată în avans pentru perioada de timp în care elevul nu va mai studia

în cadrul școlii și care se calculează corespunzător numărului de luni complete rămase până la finalizarea anului de studii curent. Taxa de școlarizare pentru lunile care s-au scurs de la începutul anului de studii curent nu se restituie, chiar dacă elevul nu a participat la activitățile organizate de școală.

73. Conform pct. 8.4. al contractului, în cazul exmatriculării elevului din cauza abaterilor disciplinare sau rezilierii unilaterale a contractului de către școală din cauza nerespectării de către beneficiar a regulamentului școlar plățile făcute în avans în cazul în care acestea există nu vor fi restituite.
74. Conform pct. 8.5. prevede că rezilierea contractului ca urmare a neîndeplinirii obligațiilor de plată de către beneficiar, nu îl exonerează pe beneficiar de la obligația achitării datoriilor restante față de prestator.
75. Conform prevederilor pct. 10.1. al contractului stabilesc că prezentul contract, împreună cu anexele sale, reprezintă voința părților și înlătură orice înțelegere verbală dintre acestea, anterior și ulterior încheierii lui. Orice modificare sau completare la prezentul contract este valabilă doar dacă a fost efectuată în formă scrisă și semnată de către ambele părți. Planul individual de încadrare întocmit în baza acordului părților poate suferi modificări introduse unilateral de școală, cu un preaviz 7 (șapte) zile expediat beneficiarului, dar numărul total al serviciilor acordate nu poate scădea. Acordurile adiționale și anexele la contract sunt părți integrante ale contractului.
76. La caz, Colegiul atestă că prin acțiunea reconvențională, s-a solicitat recunoașterea punctelor 6.1. a) b), 6.3., 6.4., 8.1. c), 8.2., 8.3., 8.4., 8.5. și 10.1. ale contractului de prestări servicii educaționale fără număr, încheiat pentru anul de studiu 2019-2020, ca fiind clauze abuzive și astfel lovite de nulitate absolută.
77. Conform prevederilor art. 1072 alin. (1) din Codul civil, într-un contract dintre un profesionist şi un consumator, clauza care nu a fost negociată individual se consideră abuzivă dacă este propusă de către profesionist şi dezavantajează considerabil, contrar bunei-credinţe, consumatorul. Alin. (2) prevede că articolele 1077-1079 cuprind lista clauzelor considerate abuzive în contractul dintre un profesionist şi un consumator fără necesitatea evaluării lor conform alin.(1) din prezentul articol şi art.1075. Iar potrivit alin. (3), listele prevăzute de articolele menţionate la alin.(2) nu vor fi interpretate ca liste exhaustive.
78. Conform prevederilor art. 1077 alin. (1) din Codul civil, ce prevede clauzele abuzive:

(1) Sînt considerate abuzive clauzele care nu au fost negociate individual şi au ca obiect sau efect:

1) excluderea sau limitarea răspunderii prevăzute de lege a profesionistului în cazul decesului consumatorului sau al vătămării lui corporale ca urmare a acţiunii sau a inacţiunii profesionistului ori a persoanelor care acţionează în numele acestuia;
2) excluderea sau limitarea drepturilor prevăzute de lege ale consumatorului faţă de profesionist sau faţă de o altă parte, în cazul neîndeplinirii totale sau parţiale ori al îndeplinirii necorespunzătoare a oricăreia dintre obligaţiile contractuale ale profesionistului, inclusiv prin:
a) obligarea consumatorului să îşi îndeplinească toate obligaţiile, chiar în cazul în care profesionistul nu îşi respectă obligaţiile corelative;
b) excluderea sau limitarea dreptului consumatorului de a intenta acţiune în instanţă de judecată;
c) obligarea consumatorului să demonstreze un anumit fapt dacă, conform legii, această sarcină îi revine profesionistului;
d) excluderea sau limitarea dreptului consumatorului de a compensa o datorie faţă de profesionist cu o creanţă pe care consumatorul o poate avea faţă de acesta;
3) obligarea consumatorului de a respecta clauze cu care acesta nu a avut posibilitatea reală să se familiarizeze înainte de încheierea contractului;
4) faptul că contractul generează obligaţii în sarcina consumatorului, dar:
a) nu generează obligaţii în sarcina profesionistului; sau
b) obligaţiile profesionistului sînt supuse unei condiţii a cărei îndeplinire depinde doar de voinţa acestuia din urmă;
5) acordarea permisiunii profesionistului de a reţine sumele plătite de consumator, în cazul în care acesta din urmă decide să nu încheie contractul sau să nu îl execute, fără a se prevedea dreptul consumatorului de a primi o compensaţie în sumă cel puţin echivalentă de la profesionist, dacă acesta este partea care recurge la rezoluţiune;
6) solicitarea de la consumatorul care nu şi-a executat obligaţia fără justificare a unei penalităţi disproporţionate în raport cu prejudiciul cauzat prin neexecutarea obligaţiilor contractuale;
7) acordarea dreptului profesionistului la rezoluţiune la discreţia sa, în timp ce consumatorului nu i se acordă aceeaşi posibilitate, sau acordarea permisiunii profesionistului de a reţine sumele plătite pentru bunurile, lucrările sau servicii care nu au fost încă furnizate de către acesta, în cazul în care profesionistul este cel care recurge la rezoluţiune;
8) acordarea posibilităţii profesionistului de a recurge la rezoluţiunea contractului cu durată nedeterminată fără un preaviz în termen rezonabil în formă scrisă, cu excepţia cazurilor în care există motive întemeiate de a face acest lucru;
9) prelungirea de plin drept a unui contract cu durată determinată, în cazul în care consumatorul nu şi-a exprimat intenţia de a-l prelungi sau nu, atunci cînd termenul

stabilit pentru ca consumatorul să îşi exprime intenţia de a prelungi contractul este excesiv de devreme;
10) acordarea dreptului profesionistului de a modifica unilateral clauzele fără a avea un motiv întemeiat care să fie precizat în contract;
11) acordarea dreptului profesionistului de a modifica unilateral, fără a avea un motiv întemeiat care să fie precizat în contract sau prin referinţă la dispoziţiile actelor normative în domeniu, orice caracteristici ale bunului, lucrării sau ale serviciului care urmează să fie furnizat sau oricare alte condiţii ale furnizării;
12) prevederea ca preţul bunurilor să fie stabilit în momentul livrării sau acordarea de posibilităţi profesionistului să mărească preţul acestora fără să îi acorde consumatorului dreptul corespunzător la rezoluţiune, în cazul în care preţul final este nejustificat de mărit sau disproporţionat în raport cu preţul convenit la încheierea contractului, ţinîndu-se cont de circumstanţele obiective care au determinat profesionistul să modifice preţul;
13) acordarea dreptului profesionistului de a stabili dacă bunurile, lucrările sau serviciile furnizate sînt conforme cu contractul sau acordarea acestuia a dreptului exclusiv de a interpreta orice clauză din contract;
14) limitarea obligaţiei profesionistului de a respecta angajamentele asumate de către intermediarii ori de către reprezentanţii acestuia sau asumarea angajamentelor de către acesta, cu condiţia respectării unei anumite formalităţi neprevăzute în mod expres de lege;
15) acordarea posibilităţii profesionistului de a-şi transfera drepturile şi obligaţiile în temeiul contractului, fără acordul consumatorului, cu excepţia cazului în care acestea sînt transferate unei entităţi controlate de profesionist sau ca urmare a unei fuziuni ori a unei alte reorganizări, iar un astfel de transfer nu este de natură să afecteze în mod negativ dreptul consumatorului;
16) obligarea consumatorului de a soluţiona orice litigiu exclusiv prin arbitraj, care nu este cerut de lege, sau restricţionarea în mod nejustificat a dovezilor aflate la dispoziţia consumatorului.

(2) Dispoziţiile alin.(1) pct.8), 10) şi 12) se aplică după cum urmează:
1) pct.8) nu aduce atingere clauzelor prin care furnizorul de servicii financiare îşi rezervă dreptul de a recurge la rezoluţiunea unui contract cu termen nedeterminat, fără preaviz, în cazul în care există un motiv justificat, cu condiţia ca furnizorul să aibă obligaţia de a informa de îndată cealaltă parte contractantă sau celelalte părţi contractante în această privinţă;
2) pct.10) nu aduce atingere clauzelor în al căror temei:
a) furnizorul de servicii financiare îşi rezervă dreptul de a modifica rata dobînzii plătibile de către consumator ori datorate acestuia din urmă sau valoarea unor alte taxe pentru servicii financiare, fără preaviz, în cazul în care există un motiv întemeiat, cu condiţia ca furnizorul să aibă obligaţia de a informa de îndată cealaltă

parte contractantă sau celelalte părţi contractante în această privinţă şi ca acestea din urmă să aibă libertatea de a recurge, imediat în acest temei, la rezoluţiunea sau, după caz, la restituirea anticipată a sumelor datorate furnizorului, fără vreun cost suplimentar pentru consumator. Prezenta dispoziţie nu afectează dispoziţiile legale mai stringente în raport cu contractele de credit încheiate cu consumatorii;
b) profesionistul îşi rezervă dreptul de a modifica unilateral clauzele unui contract cu durată nedeterminată cu condiţia ca acesta să aibă obligaţia de a-l informa pe consumator cu un preaviz în termen rezonabil şi consumatorul să aibă libertatea de a recurge la rezoluţiune;
3) pct.8), 10) şi 12) nu se aplică:
a) operaţiunilor cu valori mobiliare, instrumente financiare şi alte bunuri, lucrări sau servicii în cazul în care preţul este legat de fluctuaţiile cotaţiei bursiere sau ale indicelui bursier ori ale unei rate de pe piaţa financiară pe care profesionistul nu le poate controla;
b) contractelor de cumpărare sau vînzare a valutei străine, a cecurilor de călătorie sau a ordinelor de plată internaţionale emise în valută străină;
4) pct.12) nu aduce atingere clauzelor de indexare a preţurilor în cazul în care aceste clauze sînt conforme cu legea, cu condiţia ca metoda în conformitate cu care variază preţurile să fie descrisă în mod explicit.

(3) În scopul aplicării dispoziţiilor art.1073 şi 1074, dispoziţiile alin.(1) şi (2) ale prezentului articol se vor citi cu adaptările necesare, astfel încît:
a) trimiterile la profesionist se vor considera trimiteri la partea care a propus clauzele; iar
b) trimiterile la consumator se vor considera trimiteri la partea căreia i s-au propus clauzele.

79. Prin urmare, Colegiul atestă că, instanța de fond just a reținut că la caz, nu a fost demonstrat caracterul abuziv al clauzelor contractuale a căror nulitate s-a solicitat.
80. Dispunând respingerea acțiunii reconvenționale, Colegiul remarcă că, instanța de fond just a reținut că clauza înserată la pct. 6.1. a), b) a contractului, nu poate fi apreciată ca abuzivă, or, conform art. 1075 alin. (2) din Codul civil, evaluarea caracterului abuziv al clauzelor nu poate să se refere la obiectul contractului şi nici la caracterul adecvat al prețului sau al remunerației, pe de o parte, faţă de bunurile, lucrările sau serviciile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în cazul în care s-a respectat obligaţia de transparență, prevăzută la art. 1071. Obiectul contractului şi raportul dintre preț și calitate pot fi luate în considerare la evaluarea caracterului abuziv al celorlalte clauze contractuale.
81. Conform prevederilor art. 1071 alin. (1) din Codul civil, persoana care prezintă clauze care nu au fost negociate individual este obligată să se asigure

că ele sînt elaborate şi comunicate într-un limbaj clar şi inteligibil, precum şi să fie lizibile. Această cerinţă este aplicabilă textului în întregime, inclusiv notelor de subsol, trimiterilor la alte texte sau specificaţiilor de orice natură. Iar potrivit alin. (2), într-un contract dintre un profesionist şi un consumator, clauza propusă de către profesionist cu încălcarea obligaţiei de transparenţă impuse prin dispoziţiile alin.(1) poate fi considerată abuzivă doar pe acest unic temei.

82. Respectiv, Colegiul remarcă că, instanța de fond just a reținut că părțile procesului, anterior contractului de prestări servicii educaționale pentru anii de studii 2019-2020, a mai fost încheiat un contract de prestări servicii educaționale pentru anii de studii 2018-2019, copilul minor ********** fiind înmatriculat ***** (f.d.86-89, Vol.I), iar vizualizând conținutul contractului de prestări servicii educaționale pentru anii de studii 2018-2019, precum și înscrisul – taxe de școlarizare/anul de studii 2018-2019 (f.d.90, Vol.I), instanța de fond just a reținut că conținutul acestora este similar celuia încheiat pentru anii de studii 2019-2020, fapt ce prezumă că Neli Novițchi, nu a avut oricare obiecții față de prețul contractului, și anume față de taxa de studii, ba dimpotrivă faptul achitării de către ultima, la 24 aprilie 2019, a sumei de 500 euro extrașcolar (f.d.84, Vol.I), în cadrul contractului de prestări servicii educaționale pentru anii de studii 2018-2019, este apreciat ca o intenție a acesteia de a încheia un contract de prestări servicii educaționale și pentru următorii ani de studii, neavând oricare pretenții față de prețul stabilit prin contract pentru prestarea serviciilor educaționale.
83. În aceeași ordine de idei, Colegiul atestă că instanța de fond just a reținut și faptul că pretențiile înaintate de Neli Novițchi față de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, au fost înaintate începând cu anul 2022, fiind depusă o acțiune reconvențională în acest sens, și anume după ce Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” a solicitat achitarea datoriei la contractul de prestare a serviciilor educaționale pentru anii de studii 2019-2020.
84. Colegiul punctează că la materialele cauzei, de către Neli Novițchi, nu au fost prezentate probe pertinente și concludente, ce ar demonstra că elevul ********** nu ar fi finisat anul de studii 2019-2020 la Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”.
85. Concomitent, Colegiul atestă că, instanța de fond just a reținut că la materialele dosarului nu se regăsesc probe plauzibilă din care să se constate cele afirmate de către partea-reclamantă pe acțiunea reconvențională, precum că ultima a purtat discuții cu partea-pârâtă în vederea revizuirii plății efectuate spre diminuarea acesteia, având în vedere perioadele de nefrecventare a lecțiilor, neutilizarea echipamentului, cadrelor didactice, nefrecventarea activităților de către copilul reclamantei.

86. Colegiul constată că, referitor la clauzele înserate la pct. 6.3., 6.4. ale contractului de prestare a serviciilor educaționale pentru anii de studii 2019-2020, instanța de fond just le-a apreciat critic, dat fiind faptul că reieșind din prevederile art. 901 din Codul civil acestea prezintă mijloace juridice de apărare a creditorului în caz de neexecutare a obligației, de alt fel, nici mărimea penalității de 0,1 % stipulată la pct. 6.3. din contract, nu poate fi considerată disproporțională, care ar crea profesionistului un avantaj economic excesiv.
87. Respectiv, pe cale de consecință, instanța de fond just a constatat lipsa caracterului abuziv și al clauzelor prevăzute de pct., pct. 8.1. c), 8.2., 8.3., 8.4., 8.5. și 10.1. ale contractului sus-enunțat, or, având în vedere stipulările pct. 2.1., 4.1. privind termenul contractului, care conform Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, elaborat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, de regulă, începe cu 1 septembrie și se termină cu 31 mai, acesta a încetat să mai producă efecte juridice pentru părți, iar în aceste circumstanțe a decăzut necesitatea recunoașterii ca fiind clauze abuzive și astfel lovite de nulitate absolută.
88. Concomitent, instanța de fond just a reținut că după cum denotă din materialele dosarului, copilul în privința căruia a fost încheiat acest contract, la moment, a fost înmatriculat la o altă instituție.
89. Colegiul remarcă că, Neli Novițchi atât în acțiunea reconvențională, cât și în cererea de apel, invocă faptul că potrivit legislației Republicii Moldova, este ilegal să exmatriculezi copilul din instituția de învățământ pentru neachitarea taxei de școlarizare, pentru neangajarea din cont propriu a unui cadru didactic de sprijin, pe motiv al stării de sănătate a copilului, precum și că nu există nici o prevedere legală care să permită instituției de învățământ să suspende accesul la educație a copilului. La fel, se indică că, procesul de învățământ se desfășoară în baza standardelor educaționale de stat, aprobate de Ministerul Educației și Cercetării, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare a instituției de învățământ, potrivit art. 14 alin. (1) din Codul educației, iar standardele educaționale de stat obligă pârâtul să presteze serviciile educaționale fiecărui copil aflat pe teritoriul Republicii Moldova odată ce au înscris (au admis) copilul ca elev al liceului.
90. La acest compartiment, Colegiul reține că instanța de fond just a apreciat critic argumentele sus menționate, or, conform prevederilor art. 997 alin. (1) din Codul civil, dacă deţine o poziție dominantă pe piaţă, una din părţile contractante este obligată să contracteze în acest domeniu. Ea nu poate, sub sancţiunea prevăzută de lege, să impună clauze care contravin legislaţiei din domeniul concurenţei şi nici clauze abuzive. Alin. (2) prevede că faţă de consumatori şi alte persoane care obţin ori folosesc bunuri, lucrări sau servicii

în scopuri necomerciale nu se poate refuza fără motive temeinice încheierea unui contract dacă cealaltă parte are calitate de profesionist. Iar potrivit alin. (3) al aceluiași articol, în cazul neexecutării fără justificare a obligaţiei de a încheia contractul prevăzute la alin.(1) sau (2) din prezentul articol, persoana îndreptăţită la încheierea contractului poate cere instanţei de judecată să pronunţe o hotărâre care să ţină loc de contract. Dispoziţiile art.1000 se aplică în mod corespunzător.

91. La fel, conform prevederilor art. 1000 alin. (1) din Codul civil, în cazul neexecutării fără justificare a obligaţiei promitentului de a încheia contractul definitiv, beneficiarul poate cere instanţei de judecată să pronunţe o hotărâre care să ţină loc de contract definitiv. Dată a încheierii contractului se va considera data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti.
92. Raportând la caz prevederile legale sus menționate, Colegiul atestă că instanța de fond just a ajuns la concluzia că exmatricularea copilului din instituția de învățământ pentru neachitarea taxei de școlarizare, echivalează cu refuzul instituției educaționale, reieșind din specificul prestărilor de servicii de către această, să încheie un nou contract de prestări servicii educaționale pentru următorii ani de studii, partea interesată obținând prin prisma normelor de drept sus-indicate, un remediu legal de a-și apăra drepturile și interesele sale.
93. Dispunând respingerea cererii de apel depusă de Neli Novițchi, Colegiul apreciază critic argumentele apelantei invocate atât în acțiunea reconvențională, cât și în cererea de apel, precum că caracterul abuziv al clauzelor contractuale se demonstrează și prin aceea că dânsa nu putea să semneze contractul la 10 septembrie 2019, după cum este indicat în contractul prezentat de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” în contextul în care pe exemplarul de contract eliberat apelantei Neli Novițchi, lipsește vreo dată, deoarece la acel moment era plecată peste hotarele țării în legătură cu tratamentul copilului, susținând că acest contract ar fi fost încheiat încă la 24 aprilie 2019, or, cu toate că pe exemplarul de contract eliberat apelantei Neli Novițchi lipsește data semnării, dânsa la 1 octombrie 2019, a achitat suma de 19300 lei (f.d.16, Vol.I), în temeiul contractului nominalizat, fapt ce impune concluzia că Neli Novițchi nu a avut careva îndoieli față de veridicitatea datelor din contract.
94. În aceeași ordine de idei, Colegiul remarcă că, nu se va expune pe argumentele apelantei Neli Novițchi invocate în apel, precum că din culpa Instituției Private Liceul ”Da Vinci”, copilul ********** nu a beneficiat de servicii educaționale calitative, potrivit vârstei și necesităților sale educaționale, nici de orele suplimentare conform Planului individual de încadrare, pe care instituția l-a modificat unilateral fără înștiințarea apelantei Neli Novițchi, și precum că cererea sa din 22 octombrie 2021 a fost lăsată fără

răspuns de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, fapt pentru care ultimul a fost sancționat de poliție în temeiul art. 71 din Codul contravențional, or, aceste circumstanțe, cât și altele, au fost obiect de examinare în cadrul altor procese (f.d.91-94, 95-103, 127-129, 191-199, Vol.I).

95. Distinct din cele constatate, Colegiul remarcă că, instanța de fond just a respins acțiunea reconvențională cu privire la recunoașterea punctelor 6.1. a) b), 6.3., 6.4., 8.1. c), 8.2., 8.3., 8.4., 8.5. și 10.1. ale contractului de prestări servicii educaționale fără număr, încheiat pentru anul de studiu 2019-2020, ca fiind clauze abuzive și astfel lovite de nulitate absolută. Respectiv, just a respins și cerința privind încasarea sumei de 2220 euro achitată Instituției Private Liceul ”Da Vinci” în temeiul contractului de prestări servicii educaționale, cât și cerința privind încasarea cheltuielilor de judecată, încasarea cărora depinde de admiterea/respingerea pretențiilor de bază.
96. La caz, instanța de fond just a admis parțial acțiunea depusă de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” și a respins acțiunea reconvențională depusă de Neli Novițchi, a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanţilor la proces.
97. În această ordine de idei, Colegiul apreciază cu certitudine caracterul formal al argumentelor apelanților, care nu generează opozabilitate instanței atât timp cât aceste argumente nu au fost confirmate prin alte probe relevante și admisibile.
98. În viziunea Colegiului, toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelanți, citate supra, sunt vădit lipsite de suport juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speței.
99. În final, instanţa de apel subliniază că, contrar prevederilor articolelor 118, 121 Cod de procedură civilă, apelanții, în fața instanţei de fond, nu au adus careva probe în susținerea poziției și pretențiilor lor și prin urmare instanța de fond just a aplicat normele legale relevante la circumstanțele speței și a admis parțial acțiunea depusă de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, cu respingerea acțiunii reconvenționale depusă de Neli Novițchi.
100. În plus, este important de remarcat faptul că apelanții, utilizând calea de atac nu au prezentat în instanța de apel probe, pe care nu au avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.
101. În așa împrejurări, Colegiul reiterează că, concluziile primei instanţe sunt întemeiate şi legale, în concordanță cu prevederile art. 239 din Codul de

procedură civilă, hotărârea urmează a fi menținută cu respingerea cererilor de apel, ca fiind neîntemeiate.

În conformitate cu prevederile articolelor 385 lit. a), 389-390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,-

D E C I D E :

Se resping, din lipsă de temei, cererile de apel declarate de apelanta Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” și de către apelanta Neli Novițchi, reprezentată de avocatul Doina-Ioana Străisteanu.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 15 mai 2024.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Preşedintele şedinţei: Ana Panov

Judecătorii: Diana Corlăteanu

Lucia Bagrin

O P I N I E S E P A R A T Ă

/la dosarul nr. 2a-2718/24 (2-22013127-02-2a-05072024) /

/În cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” către Neli Novițchi cu privire la încasarea datoriei, şi la acțiunea reconvențională înaintată de Neli Novițchi împotriva Instituției Private Liceul ”Da Vinci” cu privire la nulitatea absolută a clauzelor contractuale abuzive și încasarea cheltuielilor de judecată/

Prin decizia Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru din 19 februarie 2025, s-a respins, din lipsă de temei, cererile de apel declarate de apelanta Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” și de către apelanta Neli Novițchi, reprezentată de avocatul Doina-Ioana Străisteanu. S-a menținut hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 15 mai 2024.

În privința soluției adoptate şi argumentelor ce au stat la baza acesteia îmi exprim dezacordul prin prezenta opinie separată, după cum urmează.

La 28 ianuarie 2022, Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” a depus cerere de chemare în judecată către Neli Novițchi, *ulterior concretizată*, cu privire la încasarea datoriei în mărime de 1600,00 euro și a penalității în mărime de 1726 euro.

În ședința de judecată din 14 aprilie 2022, avocatul Doina-Ioana Străisteanu, ce acționează în interesele pârâtei Neli Novițchi, a înaintat acțiune reconvențională împotriva Instituției Private Liceul ”Da Vinci” cu privire la nulitatea absolută a clauzelor contractuale abuzive și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 15 mai 2024, s-a admis parțial acțiunea depusă de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”. S-a încasat de la Neli Novițchi, în beneficiul Instituției Private Liceul ”Da Vinci”, datoria în mărime de 1200 euro și penalitatea în mărime de 1152,00 euro, convertiți în valută națională la cursul oficial al BNM la data executării hotărârii. În rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate. Acțiunea reconvențională înaintată de Neli Novițchi, s-a respins ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 16 mai 2024 prin intermediul poștei electronice, apelanta Neli Novițchi, reprezentată de avocatul Doina-Ioana Străisteanu, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 15 mai 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii depuse de Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” și admiterea acțiunii reconvenționale depusă de Neli Novițchi.

La fel, nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 12 iunie 2024 prin intermediul poștei electronice, apelanta Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, în persoana Directorului Valeriu Guzun, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 15 mai 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond în partea respingerii, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată. A indicat că, motivele de fapt şi de drept vor fi prezentate suplimentar după ce va lua cunoştinţă cu hotărârea motivată, rezervându-și dreptul la apel suplimentar.

Prin decizia Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru din 19 februarie 2025, s-a respins, din lipsă de temei, cererile de apel

declarate de apelanta Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” și de către apelanta Neli Novițchi, reprezentată de avocatul Doina-Ioana Străisteanu. S-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 15 mai 2024.

Consider că urma a fi respinsă, din lipsă de temei, cererea de apel declarată de apelanta Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, admisă cererea de apel declarată de către apelanta Neli Novițchi, reprezentată de avocatul Doina-Ioana Străisteanu, casată hotărârea instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a cererii de chemare în judecată inițială și cea reconvențională, din următoarele considerente.

Conform materialelor cauzei au fost determinate următoarele circumstanțe de fapt.

Între Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” și Neli Novițchi a fost încheiat contractul de prestări servicii educaționale pentru anul de studii 2019-2020 a elevului _____.

Totodată, Neli Novițchi deține calitatea de consumator, în condițiile în care prin contract, aceasta a beneficiat de servicii educaționale în scopuri personale, care nu este legat de activitatea de antreprenor sau cea profesională, iar Instituția Privată Liceul ”Da Vinci” este profesionist, care desfășoară activitate economică.

Potrivit art.1072 din Codul civil, „(1) Într-un contract dintre un profesionist și un consumatort clauza care nu a fost negociată individual se consideră abuzivă dacă este propusă de către profesionist și dezavantajează considerabil, contrar bunei-credinte, consumatorul. (2) Articolele 1077-1079 cuprind lista clauzelor considerate abuzive în contractul dintre un profesionist și un consumator fără necesitatea evaluării lor conform alin. (1) din prezentul articol și art. 1075. (3) Listele prevăzute de articolele menționate la alin. (2) nu vor fi interpretate ca liste exhaustive.

Potrivit art.1069 alin.(1) din Codul civil, „Clauza propusă de una dintre părti nu este negociată individual dacă cealaltă parte nu a putut să-i influențeze conținutul, în special deoarece aceasta s-a elaborat anticipat, indiferent că face parte din clauze standard sau nu".

În corespundere cu art. 1071 din Codul civil, „(1) Persoana care prezintă clauze care nu au fost negociate individual este obligată să se asigure că ele sînt elaborate și comunicate într-un limbaj clar și inteligibil, precum și să fie lizibile. Această cerință este aplicabilă textului în întregime, inclusiv notelor de subsol, trimiterilor la alte texte sau specificațiilor de orice natură. (2) Într-un contract dintre un profesionist și un consumator, clauza propusă de către profesionist cu încălcarea obligației de transparență impuse prin dispozițiile alin.(1) poate fi considerată abuzivă doar pe acest unic temei”.

Potrivit art.1077 alin. (1) pct. 4) lit. a) din Codul civil, „(1) Sînt considerate abuzive clauzele care nu au fost negociate individual și au ca obiect sau efect: 4) faptul că contractul generează obligații în sarcina consumatorului, dar: a) nu generează obligații în sarcina profesionistului. ”.

Codul civil stabilește la art.11 că „Buna-credinlă este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic. În special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu

comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament."

În același sens, art. 775 alin. (1) din Codul civil, „Debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credinlă la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației".

De asemenea, sunt relevante și prevederile art.1075 alin.(2) din Codul civil, conform cărora, „Evaluarea caracterului abuziv al clauzelor nu poate să se refere la obiectul contractului și nici la caracterul adecvat al prețului sau al remunerației, pe de o parte, față de bunurile, lucrările sau serviciile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în cazul în care s-a respectat obligația de transparență, prevăzută la art. 1071. Obiectul contractului și raportul dintre preț și calitate pot fi luate în considerare la evaluarea caracterului abuziv al celorlalte clauze contractuale".

Conform art. 328 alin. (1) și alin. (3) din Codul civil, „(1) Nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată, atît pe cale de acțiune, cît și pe cale de excepție, de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată este obligată să o constate din oficiu după ce a ascultat opiniile participanților la proces. Atît actiunea în constatare a nulității absolute, cît și excepția de nulitate absolută sînt imprescriptibile. Cu toate acestea, se prescriu în termen de 10 ani acțiunile privind aplicarea efectelor nulității absolute conform art. 331, indiferent dacă sînt introduse împreună cu actiunea în constatare a nulității absolute sau după admiterea acestei acțiuni.".

În acord cu art. 329 din Codul civil, „(1) În contractele cu consumatorii sînt nule clauzele abuzive precum și clauzele prin care se derogă de la dispoziliile legale de la care este interzis a se deroga în detrimentul consumatorului (nulitatea de protecție). (2) Nulitatea de protecție operează doar în măsura în care avantajează consumatorul".

O normă expresă din Codul civil, care sancționează clauzele abuzive cu nulitate absolută, este cuprinsă în art.1076 alin.(1) din Codul civil, „Clauza abuzivă este lovită de nulitate absolută".

Înaintînd acțiune reconvențională, reclamanta/pîrîta Neli Novițchi, prin intermediul avocatului său, a solicitat, *inter alia*, declararea nulității absolute prevederile contractuale din pct. 6.1 a), b), 6.3, 6.4, 8.1 c), 8.2, 8.3, 8.4, 8.5 și 10.1. ale contractului fără număr de prestări servicii educaționale, încheiat de reclamantă cu pârât, în baza art. 1069 alin. (4), art. 1072 alin. (1), art. 1077 din Codul civil, pentru că sunt clauze standard, nu au fost negociate individual și propuse de profesionist, adică de instituția privată de învățământ.

Consider, parțial întemeiate pretențiile înaintate cu privire la caracterul abuziv ale următoarelor clauze contractuale :

- Prevederea din pct. 6.1. a) al contractului care a obligat reclamanta la achitarea unei taxe de confirmare a înscrierii în valoare de 400 euro, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (1) pct. 3), pct. 4) lit. a) și 5) din Codul civil;
- Prevederea din pct. 6.3. al contractului care obligă reclamanta la achitarea penalității de 0,1% din taxa de școlarizare pentru fiecare zi de neplată, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (1) pct. 3), pct. 4 lit. a) și 6) din Codul civil;

- Prevederea din pct. 6.4. al contractului oferă pârâtului dreptul de a rezilia contractul fără notificare prealabilă a reclamantei, fără a o soma la executarea obligațiilor de plată, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (1) pct. 3, pct. 4, pct. 7 dar și de art. 1078 lit. p) din Codul civil;
- Prevederea din pct. 8.4. ale contractului care oferă dreptul instituției de învățământ să rețină plățile deja efectuate, deși copilul nu a frecventat orele independent de voința sa, iar pârâtul nu și-a exercitat obligațiunile recurgând la rezilierea unilaterală a contractului, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (l) pct. 2 lit. a), pct. 3), pct. 4 lit. a) și b), pct. 5) și pct. 7) din Codul civil;
- Prevederea din pct. 10.1. al contractului care oferă dreptul exclusiv instituției de învățământ să modifice unilateral Planul Individual de încadrare întocmit în baza acordului Părților, este recunoscută abuzivă de art. 1077 alin. (1) pct. 3), pct. 10), 11), 13 din Codul civil.

Or, pentru existența unei clauze abuzive, trebuie să se țină cont de îndeplinirea următoarelor condiții generale: clauza contractuală în litigiu să nu fi fost negociată; prin ea însăși creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților; dezechilibrul creat este în detrimentul consumatorului, nefiind respectată cerința bunei credințe.

Prin clauza contractuală în litigiu să nu fi fost negociată se înțelege că contractele de împrumut, încheiate cu consumatorii, sunt preformulate, standard, clauzele fiind prestabilite de către creditor, fără să fi dat consumatorului posibilitatea de a modifica sau înlătura vreuna dintre clauze, iar eventualele diferențe dintre ele nu se datorează negocierii cu clienții, ci particularităților fiecărui client în parte.

Se consideră întotdeauna că o clauză nu s-a negociat individual atunci când a fost redactată în prealabil, iar din acest motiv, consumatorul nu a avut posibilitatea de a influența conținutul clauzei, în special în cazul unui contract de adeziune, așa după cum este contractul în litigiu.

Astfel, negocierea directă cu consumatorul nu este echivalentă cu prezentarea pachetului de servicii de către creditor, la caz Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, și cu obligația de informare, negocierea presupunând, ca partea, consumatorul, să aibă posibilitatea modificării clauzelor contractuale.

Prin ea însăși creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, în acest sens se va verifica conținutul drepturilor și obligațiilor părților, valoarea, la care acestea se raportează, precum și existența clauzelor, prin care nu se acordă aceleași drepturi ambelor părți contractante.

O clauză, pentru a fi abuzivă, trebuie să producă un dezechilibru între prestațiile părților, analizarea acestei condiții implicând o comparație între interesele celor două părți ale contractului, pentru a se verifica, dacă interesul consumatorului a fost neglijat, în raport cu cel al contractantului său. Pentru a ști dacă o clauză provoacă un „dezechilibru semnificativ” între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, în detrimentul consumatorului, trebuie să se țină seama, în special, de normele aplicabile în dreptul național, în lipsa unui acord între părți, în acest sens.

Prin intermediul unei asemenea analize comparative, se va ține cont în ce măsură contractul îl plasează pe consumator într-o situație juridică mai puțin favorabilă în raport cu cea prevăzută de dreptul național în vigoare.

De asemenea, este relevant în acest scop, să se procedeze la o examinare a situației juridice, în care se găsește consumatorul menționat, având în vedere mijloacele de care dispune, potrivit reglementării naționale, pentru a face să înceteze utilizarea clauzelor abuzive.

La aprecierea bunei-credințe trebuie acordată o atenție deosebită forței pozițiilor de negociere ale părților, faptului de a ști dacă consumatorul a fost încurajat să-și dea acordul pentru clauza în cauză și dacă bunurile sau serviciile au fost vândute sau furnizate la cererea expresă a consumatorului, întrucât condiția de bună-credință poate fi îndeplinită de vânzător sau furnizor atunci când acesta acționează în mod corect și echitabil față de cealaltă parte de ale cărei interese legitime trebuie să țină seama. Buna-credință presupune din această perspectivă, faptul că niciuna dintre părți nu urmărește să obțină, ca urmare a încheierii contractului, mai mult decât valoarea contraprestației, la care s-a obligat cealaltă parte, respectând, astfel, un echilibru al prestațiilor reciproce. În ceea ce privește împrejurările în care un asemenea dezechilibru este creat „în contradicție cu cerința de bună-credință", urmează să se verifice dacă creditorul, acționând în mod corect și echitabil față de consumator, se poate aștepta în mod rezonabil, ca acesta din urmă să accepte o asemenea clauză, în urma unei negocieri individuale. La aprecierea bunei-credințe, deși aceasta nu constituie o condiție în sine a stabilirii caracterului abuziv al unor clauze, trebuie acordată o atenție deosebită forței pozițiilor de negociere ale părților, pentru a se putea constatat, dacă profesionistul a acționat în mod corect și echitabil față de consumator, de ale cărui interese legitime trebuie să țină seama.

Având în vedere cele consemnate, se conchide asupra prezenței elementelor care determină caracterul abuziv al clauzelor reținute supra.

Corespunzător, urmează a fi respins capătul de cerere, din acțiunea inițială, înaintat de Instituția Publică "Liceul Da Vinci" cu privire la repararea prejudiciului sub forma penalităților de întîrziere în cuantum de 1726 euro.

Conform art. 238 Codul de procedură civilă, "La deliberare iau parte numai judecătorii în faţa cărora a avut loc judecarea cauzei. Completul de judecată deliberează în secret. Divulgarea deliberărilor este interzisă.Completul de judecată deliberează, sub conducerea preşedintelui şedinţei, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluţionate, apreciază probele, determină circumstanţele şi caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admiterea acţiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încît să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.Hotărîrea se adoptă potrivit regulilor stabilite la art.48.Rezultatul deliberării se consemnează în hotărîrea integrală sau în dispozitivul ei, semnat de toţi judecătorii care au participat la deliberare, inclusiv de judecătorul care are opinie separată. Modificările operate în cuprinsul hotărîrii se consemnează mai sus de semnăturile judecătorilor.După semnarea hotărîrii, nici un judecător nu poate reveni asupra opiniei sale".

Iar, conform art.48 alin.(2) din Cod, "Judecătorul care nu este de acord cu hotărîrea majorităţii semnează hotărîrea, dar este în drept să expună în scris opinie

separată, care se înmînează preşedintelui şedinţei şi se anexează la dosar. Opinia separată nu se anunţă şi nu se citeşte în şedinţa de judecată”.

Pentru motivele invocate supra, consider că instanţa de apel, care a verificat în limitele cererii de apel, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii de către prima instanţă, urma să respingă, din lipsă de temei, cererea de apel declarată de apelanta Instituția Privată Liceul ”Da Vinci”, să admită cererea de apel declarată de către apelanta Neli Novițchi, reprezentată de avocatul Doina-Ioana Străisteanu, să caseze hotărârea instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a cererii de chemare în judecată inițială și cea reconvențională.

Judecătorul
Curţii de Apel Centru Bagrin Lucia